

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac ex probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniæ Agrippinæ, 1707

Q. 6. An peccet formaliter, qui invincibiliter putat actum internum non esse malum, & tamen agnoscit objectum illius actûs esse malum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42634

cognitio certior firmitus applicat medium fini, facitque voluntatem esse alacriorem: præterea ratio voluntarii respondet cognitioni, ergo quod cognitio est perfectior, tantò est major ratio voluntarii, ergo tantò perfectior actus voluntatis: quod etiam à posteriori colligitur, nam etiam ideo amor beatificus est perfectior amore viæ, quia ille dirigitur à perfectiore cognitione. II. Operatio, quæ regulatur à cognitione certa & evidente, est cæteris paribus melior, quàm quæ regulatur ab errore invincibili, nam illa, quæ regularetur à cognitione vera sed tantum probabilis, esset imperfectior, uti jam dictum est, ergo etiam est imperfectior, si reguletur ab errore invincibili, qui solum probabilis esse potest. III. Operatio regulata ab errore invincibili, cæteris paribus, tam bona est, quàm operatio regulata à cognitione vera sed tantum probabilis, quia actus probabilis erroneus est intrinsecè tam perfectus, quàm probabilis verus, denominatio enim veritatis formalis est partim extrinseca, accidentaliter conveniens actui, qui verus est, idem enim numero actus potuisset esse falsus: hinc si duo fratres putent Titium esse patrem suum, unus verè, alter falsò, & similiter honore afficiant Titium, uterque, cæteris paribus, operatur æquè honestè.

34

Q. 6. *An peccet formaliter, qui invincibiliter putat actum internum non esse malum, & tamen cognoscit objectum talis actus esse malum, v.g. qui desiderat fornicari, invincibiliter putans hoc desiderium internum non esse malum, quamvis sciat, quòd reipsa fornicari sit malum.* R. § I. Oviedo I. 2. t. 4. contr. 1. pu. 5. aliique dicunt peccare formaliter, si actu efficace in objectum tale tendat, I. quia scit fornicationem esse à Deo prohibitam, & nihilominus eam efficaciter ac liberè vult ponere; Item scit

se liberè velle ponere aliquid, quod scit esse peccatum, & quo scit violari legem Dei, ergo non potest non peccare formaliter. II. Ut quis formaliter peccet, non est opus reflexè cognoscere malitiam sui actus, sed satis est directè cognoscere malitiam objecti, & in eam per voluntatem efficacem liberè ferri, hoc ipso enim cum advertentia & libertate vult agere aliquid difforme legi Dei, ergo formaliter peccat. III. Tale desiderium stare nequit cum amore Dei, ergo est formale peccatum. IV. Actus internus & efficax desumit speciem suam ab objecto cognito, in quod fertur, ergo ubi objectum est & cognoscitur esse malum, actus internus efficax in illud tendens est malus.

§. 2. E. contrà *Gran.* de peccat. tr. 5. d. 3. 35
f. 2. *Sanch.* in Dec. l. 1. c. 16. n. 17. alique plures probabiliùs dicunt non peccare formaliter sed materialiter tantùm, quia licet desiderium illud sit ex objecto malum, attamen excusatur per errorem invincibilem, ex quo hìc & nunc prudenter format sibi dictamen, quo judicat desiderium sibi esse licitum, nemo autè peccat per actum, quem hìc & nunc prudenter judicat sibi esse licitum, ergo. Loquor ex supposito, si daretur talis casus, nã fortè est impossibilis.

§. 3. *Ad 1.* Rationem &. Scit se velle ponere aliquid, quod scit esse peccatum, prout objicitur illi desiderio, n., quod scit esse peccatum, si à parte rei poneretur, c., prudenter enim judicat Deum non offendi per fornicationem volitam præcisè, sed tantùm per illam à parte rei positam. *Nec obstat*, quòd velit illam ut ponendam à parte rei, nam cum hoc stat, quòd adhuc prudenter judicet Deum non offendi illà ut ponendam præcisè, sed tantùm ut exercitè posità, sive, tantùm posito ipso exercitio, quod de facto non conjungitur cum illo desiderio. *Ad 2.* Quamvis ad formaliter peccandum

non sit opus reflexè tendere in malitiam actus, tamen vel debet hoc directè & exercitè cognosci, vel saltem non debet invincibiliter judicari, quòd per illum actum non peccetur, alioquin peccaret quis agendo ex conscientia, quâ prudenter judicat se ita agendo non peccare, quod absurdum est. *Ad 3. n. antec.* quia prudenter judicat illud desiderium stare cum Divina amicitia. *Ad 4.* Actus internus desumit ab objecto speciem saltem materialem, error autem invincibilis hìc facit, ut species malitiæ formalis non refundatur, sicuti non refunditur in actum, cui deest libertas, quamvis etiam ille ab objecto desumat speciem malitiæ materialis.

39 *Q. 7. An peccet ille, qui habet legitimam excusationem v. g. qui excusatur à Missa audienda in die festo, dicitque se eam audire non posse; attamen etiam se scire, quòd peccet non audiendo. R. §. I.* Si absolutè non posset audire v. g. quia detineretur in carcere, vel esset in loco, ubi Missa non legitur, non peccaret omittendo, quamvis judicaret se peccare, quia non habet libertatem ad audiendum.

40 *§. II.* Quamvis absolutè non posset, si tamen non vellet audire Missam independentem ab illo impedimento, peccaret, non quidem per omissionem, ad quam non est liber, sed per voluntatem omittendi independentem ab impedimento, hæc enim comparatio animi est libera & mala.

41 *§. III.* Si absolutè quidem posset, attamen ob justam excusationem v. g. ob febrim non teneretur adire Ecclesiam pro Missa audienda, & nihilominus judicaret se peccare nõ adeundo, probabilius est, quòd peccaret ex conscientia erronea, si non adiret; quia simpliciter in ejus potestate esset Missam audire, & judicaret se teneri audire, ergo non audiendo ageret contra conscientiam, ergo peccaret, ita *Dicast. de juram. d. 2. n. 234.*